

Byk är smutsiga kläder, men byke är detsamma som pack. Fast sen blir det ju en annan fråga om man skall packa sig efter det. En del finlandismer får man se upp med, men frågan är om "byke" i stället för tvätt skall anses höra till de svåra fallen.

Språkvårdsspalten

Vbt 29/10 72

1) En frågeställare i Vasa tar upp formen *papperet*, som enligt hans mening "har ett *e* för mycket". Formen *papperet* är den vanliga i Sverige, men är ovanlig hos oss: själv kan jag tänka mig att säga "någonting finns bara på *papperet*", men uttalar annars *pappret*. *Pappret* är som sagt det vanliga hos oss, me-

dan den formen är mer sällsynt i Sverige. Att formen *papperet* håller sig kvar i Sverige (trots att det heter t ex *fönstret*, *mönstret*) beror nog på att *er* i det rikssvenska uttalet har en smula mer betoning än i vårt uttal - ordet *papper* har i Sverige ett annat tonfall än *mönster*. Jag tycker inte att formen *pappret* hos oss bör bannlysas, men vill någon skriva *papperet* må det stå honom fritt.

2) Samme frågeställare berör uttrycket *på sätt eller annat*. Det är en känd finlandism, bildad efter finskans *tavalla tai toisella*, i Sverige och ofta också hos oss heter det *på ett eller annat sätt*.

Jag har en känsla av att *på sätt eller annat* inte är fullt så

vanligt som det andra uttrycket numera. Ens inställning till översättningsuttrycket *på sätt eller annat* måste vara beroende av hur man i allmänhet ställer sig till finlandismer, något som också gäller följande fråga.

3) "Måste man faktiskt säga *byk* och inte *byke*, när det är fråga om kläder?"

Den rikssvenska formen för det ord som betyder "smutsiga kläder, tvätt" är *byk*. Ordet *byke* används i Sverige (liksom här hos oss) i betydelsen "pack". Frågan om vi skall vara tvungen att säga och skriva *byk*, *byken* om kläder sammanhänger med frågan om finlandismer i allmänhet. Den kunde givetvis diskuteras mycket utförligt.

Här nöjer jag mig med att sä-

ga att en helt okritisk tolerans mot finlandismer lätt nog kunde leda till att vi fick en kraftigt avvikande språkform i Finland, något som väl många drar sig för. De besvärligaste finlandismerna är sådana som är helt obegripliga i Sverige och sådana som strider mot svenska språkets uppbyggnad. Till dem hör knappast *byke* "tvätt", det är med andra ord inte så märkvärdigt. Ordet *byk*tvätt som frågeställaren nämner låter kanske litet som "tårta på tårta", men är begripligt om man i förra leden ser

byk(e) =

byk(e) = "kläder".

4) Till slut några rader om att dialektalt uttryck, nämligen *trossa med någon* i betydelser som "manhuggas med någon", "retas med någon". - Vi har här enligt min mening att göra med en form av ordet *trotsa*. Detta uttalades förr även i riksspråket som "trossa". *Trotsa* innebär ju att "säger emot", och man förstår därför att det också har fått betydelser som "retas".

Carl-Eric Thors